

KULTURRESERVAT

Välkommen till Bollaltebygget!

Husen, hultet och heden

Kulturreseptat Bollaltebygget bildades år 2008. Syftet med skyddet är att bevara den unika kringbyggda gården och att återskapa ett ålderdomligt öppet odlingslandskap som det såg ut i södra Hallands skogsbygder fram till 1900-talets början.

HUSEN finns redan omnämnda 1603 och ägdes då av Suend Andersen. Den fyrhängade gården ser fortfarande ut som de flesta gårdar gjorde i södra Halland på slutet av 1700-talet.

Boningslängans högloftsstuga är hitflyttad. Östra längan användes som fähus och hölada, medan den södra var höns- hus, fårhus och tröskloge. Dyngan från kreaturen hamnade i vinkeln mellan husen. *Lillstugan* i västra längan har tjänat som undantag – bostad för gårdens äldre. Detta var ett sätt att överbygga generationsväxlingarna.

Johannes Nilsson och Johanna Persdotter köpte gården 1837 och planterade året efter ett päronträd mitt på gårdsplanen. Ett träd som fortfarande finns kvar!

Laga skifte, som delade upp åker, äng och utmark mellan bönderna, blev klart i Bollaltebygget 1866. Till skillnad från många andra byar fick gårdarna ha kvar sina ursprungliga lägen.

Sedan 1935 har Bollaltebygget varit en hembygdsgård och 1980 blev det byggnadsminne. Du kan läsa mer om gården på informationsskylten vid *vångaporten*.

HULTET kallas i de första källorna för *Bolte böge*. Förleden härleddes till mansnamnet *Bolde* och *Böge* är det danska ordet för bokskog. Träden gav gårdarna rikedom genom att timmer och ved kunde säljas vidare inom Danmark. Först med freden i Brömsebro 1645 blev området svenskt. Under 1700-talet högs det alltmer i bokhultet, nu troligen också stäver för tillverkning av tunnor för det intensiva sillfisket längs västkusten. Denna del av hultet användes även som betesmark och kallas på kartan från Laga skifte för *Östra kalvahagen*.

Nu är hultet åter en betad lövhagmark med inslag av gamla träd. Betade skogar spelar en stor roll för mångfalden av fåglar, småkryp, mossor, lavar och svampar.

Tunnstäver

HEDEN har sin början i bokhultet. När betesdjuren blev fler på 1800-talet öppnades landskapet och ljungheden breddade sig. Utmarken här, som i de flesta andra byar, betades så intensivt att landskapet nästan var trädlöst. Från höjden bakom husen kunde man se ända till havet! För att hålla betet så aptiltigt som möjligt brändes ljungheden fläckvis om våren.

På 1930-talet planterades mycket mark med barrskog. Framsynt nog sparade man den lilla rest av heden som åter sköts med bränning och betesdjur för att förvalta det biologiska kulturarv som odlingslandskapet innebär. I ljungheden spirar arter som slåttergubbe, svinrot och vår landskapsblomma hårginst. Av samma anledning slås numera några av de små ängarna närmast husen. Där vimlar det av fjärilar och bin, innan gräs och örter höstas under sensommaren.

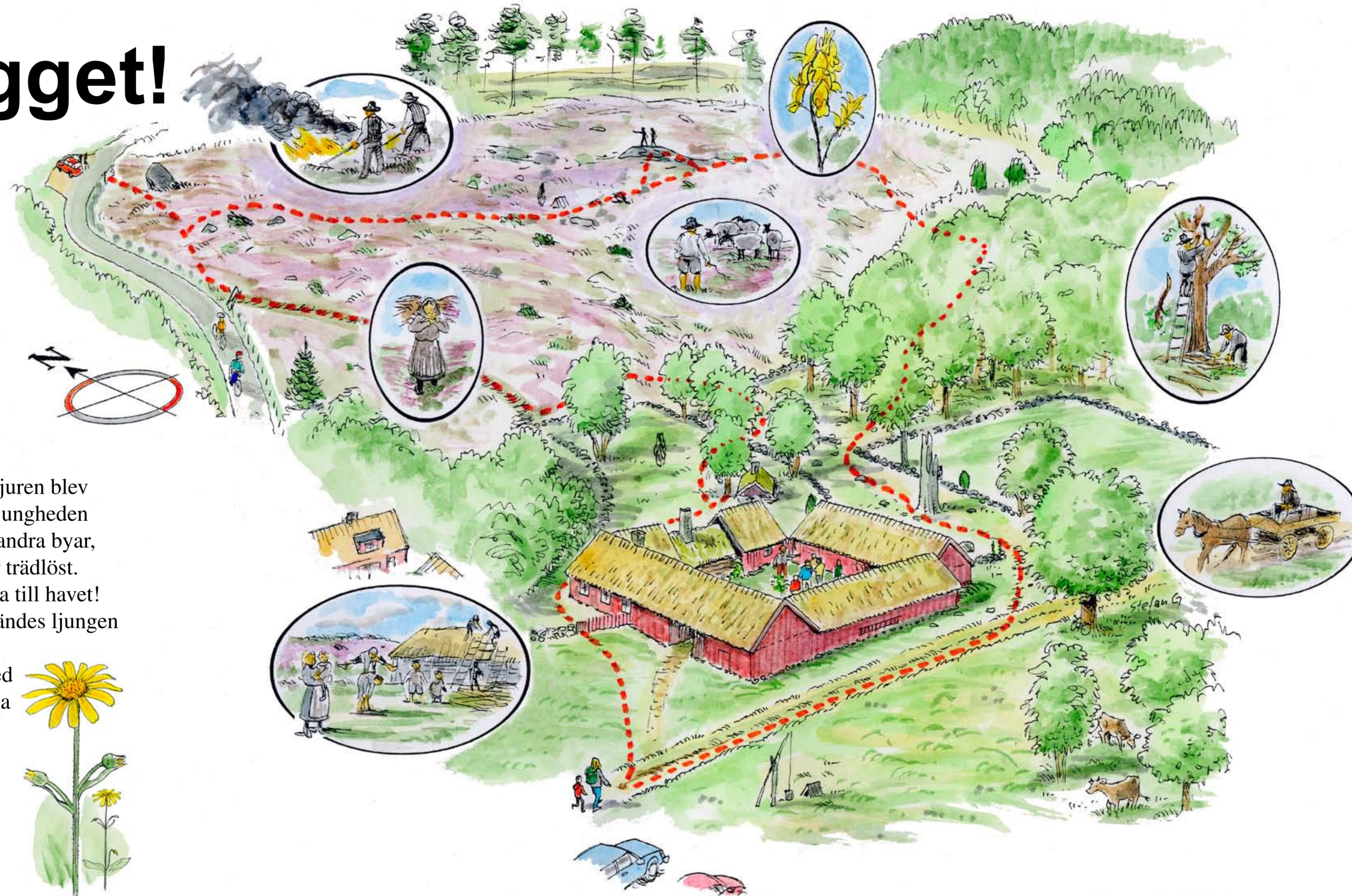
Slåttergubbe
Arnica montana

På kartan finns en landskapsvandring utmärkt. Slingan är ca 1,5 km lång. Följ de markerade stolparna och upptäck mer av sambanden mellan natur och kultur.

Kulturreseptatet ägs av Knäreds Forskarring och Hembygdsförening, Landstinget samt en privat markägare.

Kaffet smakade alltid bra vid slåttern

 Welcome to the Bollaltebygget Nature Reserve, which seeks to show what the landscape and buildings looked like in bygone days. The houses are preserved in their archaic appearance. The land around the houses is tended as it was in the eighteenth and nineteenth centuries. There are small meadows, grazing land on heather-covered heaths and bogs, and an open beech wood used as pasture. A trail with a length of about 1.5 km takes you round the landscape. The culture reserve belongs to the Knäred Local Heritage Society and the County Council and is managed by the Halland County Administration. A small part of the land is privately owned.

 Willkommen im Kulturschutzgebiet Bollaltebygget. Hier bewahrt man die Landschaft und Gebäude in ihrer altertümlichen Art so wie sie früher ausgesehen haben. Das Land um die Gebäude herum wird so kultiviert und gepflegt wie im 18. und 19. Jahrhundert. Hier liegen kleinere Wiesen, Weideland in der Heide und in Sumpfbereichen sowie ein offener abgeweideter Buchenwald. Ein Wanderpfad von 1,5 km Länge erschliesst Ihnen die Landschaft. Das Kulturschutzgebiet gehört Knäreds Heimatverein, dem Landsting in Halland und wird von Länsstyrelsen in Halland verwaltet. Ein kleinerer Teil der Ländereien sind in Privatbesitz.

Nu går korna och betar i skogen igen